

Vlaamse volksdans in beweging

Historische achtergrond van de Vlaamse volksdans

Visie op dansleiding binnen Reuzegom

Waar komen de Vlaamse volksdansen vandaan? Hoe zijn ze ontstaan? Wat zijn volksdansen? Hoe zijn ze geëvolueerd? Wat zijn traditionele dansen? Bestaat er een grens tussen 'traditionele' en 'nieuw-gecreëerde' volksdansen? Wat is de rol van het Vlaams Dansarchief? Hoe komt de Vlaamse volkskunstwereld aan zijn slecht imago? Welke visie heeft Reuzegom op het beleven van Vlaamse volkskunst? Welke keuzes maakt de werkgroep Dans?

I. WAT ZIJN VOLKSDANSEN? WAAR KOMEN VOLKSDANSEN VANDAAN? HOE VLAAMS ZIJN VLAAMSE VOLKSDANSEN?

Tussen beide wereldoorlogen waren er nog enkele kleinere gemeenschappen, waar de 'traditionele' volksgebruiken nog onderdeel van het dagdagelijkse leven waren: gehuchten en dorpen in de Antwerpse Kempen (Achtel, Beerse, Minderhout, Hal, Rijkevorsel, enz.) en Midden-Brabant (Berg, Nederokkerzeel, Kampenhout, Putte, Winksele, Delle, enz.). Deze gemeenschappen leefden volgens het ritme van de jaargetijden en hadden hun leven opgebouwd rond belangrijke gebeurtenissen zoals het zaaien, het oogsten, huwelijken, geboortes, overlijdens, verhuizen, de kerkelijke en afgeleide feesten (karnaval, vasten, Pasen, O.H.Hemelvaart, Pinksteren, O.L.Vrouw-ter-Hemelopneming, Allerheiligen, advent, Sinterklaas, Kerstmis, driekoningen, patroonfeesten, enz.), enz.

De cultuuruitingen die met deze levenswijze te maken hadden, waren in eerste instantie mondeling en werden van generatie op generatie overgeleverd. Zo waren er de rondtrekkende muzikanten die melodieën speelden en liederen zongen op de (jaar-)markten, dorpsfeesten, huwelijken, enz. Grootouders vertelden verhalen, mythes, sprookjes en leverden zo het volksgeloof (heksen, weerwolven, reuzen, kabouters, enz.) over aan de kinderen en kleinkinderen.

In tegenstelling tot de protestantse kerken was de katholieke kerk groot voorstander van het uitbundig vieren van feestdagen. Dit had ertoe geleid dat dansen, muziek maken, vendelen en zingen over de jaren onlosmakelijke elementen waren geworden van de verschillende feesten. Voor elke gelegenheid waren er specifieke liederen, gebruiken en dansen. Iedereen kende de liederen en iedereen danste mee. Het waren meestal eenvoudige melodieën, waarop eenvoudige dansen werden gedanst. Iedereen kende ze, het waren volksdansen, door 'het volk gedanst'.

Echte 'volks'-dansen

Door de mobiliteit van de muzikanten waren de meeste kleine volksdansen overal verspreid. Zo had elk gehucht of dorp wel 'zijn' versie van de Streep en de Jan Smet. In totaal zijn er een 12-tal volksdansen teruggevonden, telkens in verschillende variaties (Jan Smet, Jan Pirrewit, Streep, Mieke Stout, Kolom, Kuskesdans, Luksie, Wandeldans, Klepperwals, Kletskesdans, Zevensprong en Polka-stap). Eigenlijk zouden deze dansen beter omschreven worden als Midden-Europese volksdansen. Van het grootste deel van deze dansen zijn nl. varianten bekend uit Denemarken, Finland, Zweden, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk, Polen, Tsjedhië en Slovenië. Dit betekent dat er in de voorbije eeuwen tussen deze regio's een tamelijk grote uitwisseling moet geweest zijn van melodieën en dansen.

Hier en daar waren er ook lokale dansen die iets verder gingen en een spel uitbeeldden: de Garde Sus, bezemdansen, koterhakendansen, stokkendansen, eierdansen, rozenhoed-dansen, enz. Het valt op dat er steeds gedanst werd met voorwerpen die in het dagelijkse leven werden gebruikt (bezems, koterhaken, stokken, eieren, enz.).

Wals, polka, mazurka en schottisch

Naast deze dansjes werden er bovendien overal polka's, walsen, schottischen en mazurka's gedanst. De namen van deze muziekgenres verraden echter dat zij niet van oorsprong Vlaams zijn. De polka, de galop en de mazurka komen uit het vroegere Polen/Bohemen, de wals uit Zuid-Duitsland/Oostenrijk en de schottisch (valse écosaise of Schotse wals) na heel wat omzwervingen uit Schotland. Met dansbenamingen moet je echter oppassen. De schottisch heet in Scandinavië de 'reinlander' (de 'Rijnlander'), omdat hij via onze streken en Duitsland Scandinavië bereikte. Deze dansen kwamen in de 18de eeuw naar onze contreien en verdrongen de muziek- en dansstijl die zich verder had ontwikkeld uit de middeleeuwse muziek (o.a. de contra-dansen). Toch verdween de oudere stijl niet volledig. Sommige oudere liederen (vb. meilieder, kerstliederen, drielingliederen, enz.) en oudere (contra)dansen bleven populair of elementen ervan werden verwerkt in nieuwere dansen. Zo weten we bijvoorbeeld zeker dat de Trawantel (mannenstokkendans uit Westerlo) van de veel oudere traditie van zwaarddans afkomt en zijn oorsprong in de middeleeuwen moet hebben. Ook de Zevensprong en de Kuskesdans dateren van vroegere periodes.

Het dynamisme van de volkscultuur

Dat de lokale Vlaamse bevolking deze beïnvloeding vanuit het buitenland vlot heeft opgenomen in het eigen cultuurgedrag, bewijst nog maar eens (cfr. ons Kerweermekke over kledij i.v.m. beïnvloeding van de mode) dat dit cultuurgedrag (en dus ook de dansen) geen statisch iets was. Elke generatie kreeg bepaalde gebruiken, verhalen, liederen en dansen overgeleverd van de voorgaande, maar paste die naar eigen smaak en goeddunken aan. Sommige dansen verdwenen, andere werden uit de omliggende streken overgenomen, nieuwe dansen werden geïntroduceerd, enz. Waarom? Waarschijnlijk gewoon omdat de smaak veranderde en ze de vernieuwing leuk vonden.

Kadrils

Zoals het vroeger ook vaak gebeurde met de modeverschijnselen (cfr. Kerweermekke Kledij) kwam vanuit de hogere klasse de 'Quadrille des lanciers' afgezaakt, een dans in vierkant uit de Engels-Franse traditie, oorspronkelijk gedanst door legerofficieren op hun regimentbals. Deze kadril werd in de 18de en 19de eeuw zo populair dat er zich in de meeste steden een eigen variant ontwikkelde. Zo zijn er vandaag versies overgeleverd uit Leuven, Diest, Duffel, Westerlo, enz.

De gemeenschappen op het platteland namen na verloop van tijd het dansen in vierkantopstelling over. Overal ontstonden plaatselijke 'kadrils', gedanst in grote vierkanten van 12 of 16 paren. De figuren werden aangekondigd en gespeeld door muzikanten en omdat de figuren zelden direct na mekaar werden gespeeld (lees: er werd tussendoor gedronken en gezongen) begonnen vele figuren met een begroeting. Na verloop van tijd begonnen de lokale kadrils grondig van mekaar te verschillen, wat er nog maar eens op wijst dat ook hier duchtig geëxperimenteerd en vernieuwd werd.

De gilden en hun figuurdansen – een Kempische aangelegenheid?

Wat dan met de grotere figuurdansen zoals de Molenmazurka, de Oogstkoekenkemis, de Karnaval, de Heiluzer, de Polka sjanzewit, de Bruiloftsdans, de Rozenwals, de Steltendans, de Trawantel, de Kegelaar en vele andere? Werden die dan niet door het volk gedanst? Ja en nee. Het is niet zo dat iedereen deze dansen kende. Ze werden waarschijnlijk gecreëerd in de verschillende gilden, toneelkringen en muziekgezelschappen ter gelegenheid van bepaalde feesten. Het waren ook de leden van deze verenigingen die ze dansten. Hoe is men tot die conclusie gekomen? De 'volksdans' (polka, Jan Smet, enz.) en kadrils hebben slechts één doel, nl. ze worden door de dansers gedanst voor het eigen plezier. Bovendien zijn er verschillende versies teruggevonden over heel Vlaanderen, wat betekent dat ze 'gemeengoed' waren en iedereen ze kende.

De grotere figuurdansen daarentegen werden steeds gedanst om iets te vieren of uit te beelden en dikwijls voor een impliciet of een expliciet publiek:

- De Rozenwals en de bruiloftsdans werden bij voorbeeld gedanst rond het pasgehuwde paar bij het verlaten van de kerk.
- De Klapscoottish en de polka saluwee werden gedanst tijdens het feest dat op een geslaagde verhuis volgde.
- De Steltendans werd gedanst tijdens een rondgang door het dorp langs de verschillende staminees om geld in te zamelen.
- De Rijzenbezemdans (Heksendans) werd tijdens de winternachten gedanst bij afgelegen boerderijen om de heksen te verjagen.
- Oogstdansen zoals een Oogstkoekenkermis en Draaiende winden werden gedanst bij het binnenhalen van de oogst.

Deze dansen zijn choreografisch gezien duidelijk gecreëerd om voor een publiek te dansen. Ze zijn bovendien zo ingewikkeld dat ze moeilijk zonder oefening konden gekend zijn.

Deze dansen kunnen wel als typisch Vlaams, of beter nog, Kempisch worden beschouwd. Slechts weinige Europese regio's kunnen zo'n rijkdom aan (soms heel ingewikkelde) figuurdansen voorleggen. Wat wel opvalt is dat enkel grote figuurdansen zijn teruggevonden bij de Kempense gilden/verenigingen en nergens anders in Vlaanderen.

Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de grote dansen uit de andere regio's (Limburg, Brabant en beide Vlaanderen) verloren gegaan zijn. Aanwijzingen hiervoor zijn te vinden in summiere dansbeschrijvingen en op schilderijen en tekeningen. Zo weten we bijvoorbeeld dat er met linten rond de meiboom werd gedanst, dat er met kleppers, met bogen, met repen (hoepels), zwaarden en stokken werd gedanst, maar deze dansen zijn spijtig genoeg verloren gegaan. Hier en daar zijn er nog wel muziekstukjes met een verwijzing in de titel overgebleven (vb. "reepdans", "klepperdans", enz.).

Grensgevallen

We hebben ook enkele dansen, waarvan de oorsprong nogal onduidelijk is. Zij vormen a.h.w. onderdeel van een cultuurgeheel dat ruimer is dan Vlaanderen:

- De Horlepiep is een echte vissersdans die door de matrozen werd gedanst in bijna alle havens langs de West-Europese kust, gaande van Zweden over Duitsland, de Lage Landen en Groot-Brittannië tot in Portugal. Een pareltje van de eigen trans-Europese visserscultuur. Oorspronkelijk een mannendans.
- De Matrozendans (mannendans) is gekend in Nederland en in Noord-Duitsland. Vormt hij ook onderdeel van deze visserscultuur??? Hij zou oorspronkelijk uit Duitsland komen.
- De Mie Katoen zou van oorsprong uit het Nederlandse Noord-Brabant komen, maar is reeds zo lang bij ons gekend dat hij ook tot de Vlaamse dansen wordt gerekend.
- De Carillon van Duinkerke is, zoals de naam laat vermoeden, een dans uit Frans-Vlaanderen. Frans of Vlaams? Er bestaat een versie in groot vierkant (8 of 12 paren) en in klein vierkant (4 paren) met verschillende figuren.
- De Ketellappersdans is ook zo'n buitenbeentje. We hebben hem al zien optreden door Denen en Duitsers. Hij begint trouwens met de rechterpartner en de rechervoet. Oorsprong???

II. VLAAMS DANSARCHIEF

Maar de tijd drong. Na de tweede wereldoorlog trokken de jongeren weg uit de gehuchten en de traditionele levenswijze kwam onder druk te staan van de steeds vlugger veranderende maatschappij. Plaatselijke volksgebruiken, dansen, tradities, feesten geraakten in onbruik en verdwenen. Enkel de oudere generaties herinnerden zich nog "hoe het vroeger was". De overlevering gebeurde niet langer op natuurlijke wijze van generatie op generatie. Daarom bundelden enkele geëngageerde enthousiastelingen hun krachten en zetten zij het werk verder dat reeds rond WO I was begonnen door Theophiel Peeters en Louis Doms. Ze stichtten het "Vlaams Dansarchief" en hadden tot doel alle nog bestaande Vlaamse dansen te inventariseren en uit te geven, zodat ze zouden bewaard blijven voor het nageslacht. Bij deze enthousiastelingen vinden we o.m. Pa Dree (onze gildehoofdman), Sus Geens (Schoten), Renaat Van Craenenbroeck (†), Etienne Van Keirsbilck (Oostrozebeke), Renaat Van Overbeke (Boortmeerbeek), Marc De Maertelaere (Gent), Hubert Boone (Nederokkerzeel), Herman De Wit (en vele anderen. Zij trokken letterlijk de boer op om alles op te schrijven en eventueel melodieën op te nemen op band. Niettegenstaande er waarschijnlijk reeds massaal veel materiaal was verloren gegaan, slaagden zij er toch in om zo'n 200 dansen op te tekenen en/of te reconstrueren aan de hand van getuigenissen en geschreven bronnen. Hoewel hun drijfveer oorspronkelijk "Redden wat er te redden valt!" was, konden zij in hun stoutste dromen niet voorzien dat ze nog zo veel oude dansen zouden terugvinden. Hoewel er nog een aantal dansen niet gepubliceerd zijn (onvolledig, enz.) en er nog steeds enkele gilden zijn die hun oude dansen niet willen laten noteren, kunnen we anno 2003 stellen dat de periode van het zoeken en noteren van oude dansen is afgesloten. Het Vlaams Dansarchief heeft inderdaad gered wat er te redden viel. Het is een immens werk geweest, waarvoor zij slechts sporadisch waardering hebben gekregen, maar het is dankzij hen dat Vlaanderen niet hoeft onder te doen op buitenlandse festivals. Qua originaliteit en techniciteit behoren onze oude dansen tot de mooiste van Europa!

Nieuwe creaties – de Vlaamse volkscultuur ontwikkelt zich verder

Het verzamelen en uitgeven van de oude dansen gebeurde over een periode van ongeveer vijftig jaar. Het ging traag, maar gebeurde grondig. De Vlaamse volkskunstwereld is ondertussen echter niet blijven stilstaan. De natuurlijke overlevering van generatie op generatie bestaat niet meer, maar nog wekelijks komen er meer dan 130 groepen samen om Vlaamse dansen te beoefenen en zo de traditie van Vlaamse volksdans over te leveren. De verschillende naoorlogse generaties hebben ook hun invloed gehad op de Vlaamse volkskunst. Bepaalde tradities zijn verdwenen, anderen worden gekoesterd, nieuwe worden gestart. Hetzelfde gebeurt met de dansen: sommige oude dansen blijven populair (Oogstkoekenkernis, Rozenwals, Kadril van Schaffen, Rozekensdans, enz.). Andere raken in onbruik (Bruiloftsdans, Kadril van Achtel, Hoogstraatse galop, Franse polka, Polka saluwee, Polka sjanzewit, enz.). Over de jaren werden nieuwe dansen gecreëerd, en wel om verschillende redenen:

- Ze vulden de leemtes, d.w.z. er werden dansen gemaakt, waarvan men weet dat ze vroeger bestaan hebben, maar verloren gegaan zijn (Klepperdans, Margriet, Zwaarddans, Eierdans, Bogencarroussel, Dans rond de schout, enz.). Dikwijls is er sprake van een grijze zone tussen "reconstructie" en "nieuwe creatie aan de hand van oude elementen": van de Klepperdans bestond een zeer summiere beschrijving en een muziekpartituur, van de Kadril van Maldegem enkel een ruwe figuurbeschrijving en geen muziekpartituur.
- Nieuwe dansen moesten afwisseling en wat meer snelheid brengen tussen de Kempische dansen die allemaal een gelijkaardig ritme hadden en relatief traag waren. Zo ontstonden: Suskewiet, de Loere, Contradans van Brussel, enz.
- Veel groepen hadden veel meer meisjes dan jongens, maar er is slechts één oude meisjesdans (Draaiende winden). Daarom ontstonden er een hele reeks meisjesdansen: Draden spinnen, Dans voor drie, Wevelingen, Maartse buien, enz.
- Een aantal volkskunstgroepen kozen specifiek voor de grote festivalpodia en creëerden zelf een heleboel eigen publieks- en optredensgerichte dansen:

- Gelmel (Schoten): Kemisdans van Rupelmonde, Dorpskemis, Onder de linde, Klompenmazurka, Molenaarsdans, Wasvrouwendans, Kriebel, enz.
- De Boezeroenen (Kuringen): Flierefluiter, Polka van Herent, De vier gasten, Zatte Wannes, enz. De Boezeroenen ontwikkelden bovendien een reusachtige kinder- en jeugdwerking (hoogtepunt: ongeveer 200 leden) en hadden zo'n succes omdat ze de jeugd een uitdaging konden bieden.

Elke generatie haar bijdrage aan de volkscultuur?

De verschillende Vlaamse groepen ontwikkelden elk hun eigenheid en dit leverde een enorme rijkheid aan visies en optredens op. Sommige groepen dansten de voorbije decennia louter traditioneel (o.a. Reuzegom en Reintje Vos uit Stekene), andere dansten voornamelijk eigen creaties (Gelmel en De Boezeroenen), elk vanuit hun visie. De meeste groepen dansten echter een combinatie van beide. Dit heeft er voor gezorgd dat een deel van deze nieuwere dansen algemeen cultuurgoed is geworden. Iedereen kent Draden spinnen, Dans voor drie, de Loere en de Dans rond de schout. Deze dansen zijn ondertussen al zo'n vijftig jaar oud. We kunnen hier dus moeilijk nog spreken van "nieuw"-gecreëerde dansen. Het is de bijdrage die de naoorlogse generatie geleverd heeft aan de Vlaamse volkskunst en moet als dusdanig ook bekeken worden. Elke generatie heeft in het verleden zo haar bijdrage gedaan en haar interpretatie gegeven van hetgeen haar werd overgeleverd. Dat is de rijkdom en de kracht van de traditie: de flexibiliteit die ze heeft om zich aan te passen aan de nieuwe generaties. Eender wat stopt met evolueren raakt verouderd en oubollig en is gedoemd om te verdwijnen.

Vergelijken we met wat er met de streekdrachten is gebeurd op het einde van de 19de eeuw. De jeugd droeg ze niet langer, de kleuren verschaalden omdat de oudere generaties enkel nog donkere kleuren droegen en uiteindelijk verdwenen de streekdrachten uit het dagelijkse leven. Hetzelfde is gebeurd met de oude, 'traditionele' volksdansen. De swing, rock 'n roll, disco, house, enz. hebben die plaats ingenomen en werden de volksdansen van de voorbije decennia.

Andere wijze van overlevering – de volkskunstgroepen

De Vlaamse volkskunstgroepen hebben de rol van de vroegere dorpsgemeenschappen overgenomen voor het overleveren van de oude volksdansen. Aangezien zij de dansers van vandaag zijn, is het vanuit historisch standpunt bekeken hun opdracht om het overgeleverde erfgoed te onderhouden, maar hebben ze eveneens het recht om de dansen aan te passen aan hun aanvoelen en eventueel nieuwe dansen te creëren.

De dansbundels van het Vlaamse Dansarchief

Het Dansarchief heeft er ook letterlijk in zijn uitgaven op gewezen. De dansnotaties hebben een "descriptief" karakter, ze zijn m.a.w. beschrijvend. Daarmee wordt bedoeld dat ze niet meer doen dan de 'dans zoals ze die hebben teruggevonden' beschrijven en er achtergrondinformatie bij geven. Meestal gaat het om een herinnering van enkele (bejaarde) getuigen uit één bepaalde plaats, dikwijls 30 jaren nadat de dans voor het laatst werd uitgevoerd. In vele gevallen heeft het dansarchief moeten interpreteren en ingrijpen (passen die niet overeenkwamen met de muziek, delen van figuren die ontbraken, getuigen die mekaar tegenspraken, enz.) om tot een 'dansbare' versie te komen. Deze beschrijvingen zijn zeker niet "prescriptief", het zijn dus geen groene bijbels.

De herinnering van de 80-jarige mevrouw x uit y kan in de loop der jaren wel eens vervaagd zijn. En wie zegt dat dezelfde dans ook niet in het gehucht ernaast werd gedanst, maar dan net even anders? Bovendien zijn enkel de dansen overgeleverd die nog door de ouderen konden worden gedanst. De andere waren reeds verdwenen. Het dansarchief neemt bovendien aan dat passen en figuren van dansen op het eind ook werden vereenvoudigd, omdat de dansers ouder werden. Dit gegeven laat ons toe om soepel met dansbeschrijvingen om te gaan, zolang we de geest van de dansen maar blijven respecteren.

III. DE VLAAMSE VOLKSKUNST EN HAAR IMAGOPROBLEEM

Reuzegom als dansgroep ontstond in de woelige naoorlogse jaren uit een wandelclub die naast wandelen ook wel wat anders wou doen. Dit was in die tijd geen evidentie, aangezien er op alles wat met volksdans en vendelen te maken had, een zwart brandmerk kleefde. Vele Vlaamse nationalisten hadden tijdens WO II met de Duitsers gecollaboreerd. De georganiseerde Vlaamse volksdanswereld, die toen nog in zijn kinderschoenen stond, hing deels aan deze Vlaamse nationalisten vast en verloor daardoor na de oorlog veel krediet bij de bevolking. Alles wat met de Vlaamse beweging te maken had, kreeg een verbrand etiket en verdween in de marginaliteit. Deze marginalisering leidde er bijna toe dat het kind samen met het badwater werd weggesmeten.

Omdat er nog niet veel Vlaamse dansen gekend waren in deze periode, had Reuzegom een repertoire dat vooral uit buitenlandse dansen bestond. Pas in de jaren '50 schakelde Reuzegom definitief over op Vlaamse dansen, dit als rechtstreeks gevolg van de actieve deelname aan het Vlaams Dansarchief. Reuzegom bracht trouwens op de Wereldexpo van '58 als één van de eerste Vlaamse groepen een volledig Vlaams programma.

De associatie met extreem-flamingantisme en extreem-rechts wordt spijtig genoeg nog steeds gemaakt, vooral dan in de pers, hoewel de meeste Vlaamse volkskunstgroepen pluralistisch zijn samengesteld en politiek ongebonden zijn.

"Volksdans is oubollig en belachelijk"

Het rare is dat vele Vlamingen in het buitenland graag naar optredens van lokale volksdansgroepen kijken, maar de eigen Vlaamse volkscultuur ouderwets en belachelijk vinden. Een ander gegeven is dat de volksdansfestivals verspreid over het hele Vlaamse land elk jaar opnieuw massaal veel publiek trekken, maar toch hebben de meeste Vlaamse volksdansgroepen het moeilijk om nieuwe leden te vinden. Voor dit aspect van het imagoprobleem (oubollig, saai, belachelijk, enz.) moet de Vlaamse volkskunstwereld echter de hand ook in eigen boezem durven steken. Hoeveel groepen komen er niet naar buiten in een kledij die naam onwaardig en maken zich belachelijk door beschamende optredens te brengen? Dit bevestigt enkel het gekende imago.

IV. VISIE VAN DE WERKGROEP DANS VAN REUZEGOM

Rekening houdend met al het voorgaande en met wat ons onderzoek naar de nieuwe kledij ons aan inzichten heeft opgeleverd, heeft de werkgroep dans de voorbije jaren een visie ontwikkeld op de dans binnen Reuzegom. Deze visie heeft de volgende uitgangspunten:

- Dansen is een **sociale aangelegenheid**. We komen dansen omdat we graag dansen en omdat we graag *samen* dansen en *samen* zijn. We komen samen om ons te amuseren en ons goed te voelen. Al het andere is hieraan ondergeschikt. Dit betekent dat de dansleiding zo veel mogelijk rekening houdt met welke dansen de leden graag dansen. Bovendien gaan we er van uit dat iedereen, zowel jong en oud als technisch sterke en technisch minder sterke leden, de kans moet krijgen om te dansen tijdens de herhalingen. De dansleiding stemt het dansaanbod daarom ook af op de technische dansvaardigheid van de leden.
- Het doel is wel om door oefening de **technische dansvaardigheid** te **verhogen** en de leden ervan te overtuigen dat met het verhogen van de dansvaardigheid ook het dansplezier vergroot.
- Reuzegom danst niet eender wat. Reuzegom neemt de **dansnoteringen van het Vlaams Dansarchief** als vertrekbasis en danst **enkel Vlaamse dansen**. Dit betekent niet dat we af en toe ook een buitenlandse dans opnemen in ons repertoire, maar we komen enkel naar buiten met Vlaamse dansen. Bij dansen die in de naoorlogse periode werden gecreëerd, zal de werkgroep dans bekijken of ze

passen in traditie van Vlaamse dansen, dit zowel qua figuren als qua passen, houdingen en muziek. Dit om zoveel mogelijk de buitenlandse¹ invloeden te weren. Reuzegom blijft de traditionele dansen als basis beschouwen en zal deze steeds in elk optreden verwerken.

- De werkgroep dans beschouwt de recent gecreëerde dansen als **gelijkwaardige alternatieven** voor de traditionele dansen, voor zover ze voldoen aan de criteria die we in de vorige paragraaf hebben vermeld. De werkgroep creëert ook zelf dansen die passen binnen de gekozen thema's (vb. Bogencarroussel, Zwierig danske).
- Reuzegom neemt zijn verantwoordelijkheid om het **imago** van de Vlaamse volkskunst te verbeteren. De invoering van een nieuwe, aantrekkelijke en historisch verantwoorde kledij is daar een voorbeeld van. Een algemene kwaliteitsverbetering is daar ook een belangrijk element in: elke nieuwe dansleider/-ster (lid van de werkgroep) moet de dansleidercursus volgen. De technische verbetering van de dansleiding en de toepassing van de geleerde principes leiden tot een verhogen van de kwaliteit van de dansherhalingen, de programma's, de opstellingen en de optredens.
- De werkgroep dans kiest elk jaar in augustus een **thema** voor het dansprogramma van het komende seizoen en legt het **repertorium** (= lijst met dansen die we dat jaar dansen) vast. Zowel traditionele als nieuwgecreëerde dansen komen in aanmerking voor het programma/repertorium.
- De werkgroep leert de nieuwe dansen van het programma systematisch aan in de periode september-december. In de periode tussen Kerstmis en Pasen worden de dansen afgewerkt en wordt er met een paaropstelling voor het Paasfestival geoefend.
- Leden die in het optredenseizoen mee willen optreden en op reis/WE gaan, zorgen ervoor dat ze tegen het optredenseizoen (1 juli) alle optredensdanses onder de knie hebben. De dansleiding deelt deze dansen tijdig mee.
- De dansleiding bereidt de **optredens** voor en coördineert het gebeuren ter plaatse. Deze voorbereiding houdt in:
  - rondvragen wie meedoet (dansers, muzikanten, vendeliers)
  - aangepast programma samenstellen
  - praktische afspraken met werkgroepen muziek, materiaal en vendelen
  - paaropstelling maken
  - optreden inoefenen
- Elke **voorbereiding van een optreden** vraagt veel tijd en energie. Daarom vraagt de dansleiding een **meer uitgesproken engagement** van de optredende leden:
  - wie zich voor een optreden opgeeft, moet zich aan dat engagement houden (met uitzondering van grondige redenen); elke nonchalance gaat hier ten koste van de anderen en bezorgt de dansleiding onnodig extra werk!
  - wie wil optreden moet proberen zoveel mogelijk herhalingen door het jaar bij te wonen en actief te oefenen; op die manier zijn de dansen beter gekend en kan de tijd nodig om een optreden in te oefenen worden beperkt
  - het spreekt vanzelf dat wie mee optreedt actief aan alle dansherhalingen deelneemt waar met de paaropstelling wordt geoefend
- Het maken van een **paaropstelling** houdt onvermijdelijk keuzes in. Deze gebeuren niet willekeurig en ook hier volgt de dansleiding een aantal principes:
  - alle actieve leden die dat wensen, mogen aan een optreden deelnemen op voorwaarde dat ze voldoende zijn komen oefenen en over voldoende technische danskwaliteiten beschikken (hierover beslist de dansleiding)
  - de dansleiding neemt haar verantwoordelijkheid in het verbeteren van het imago van de groep en van de Vlaamse volkskunst en daarom primeert het geheel van een optreden op de wensen van individuele leden
  - de dansleiding beslist ook wie voor welke dans of onderdeel wordt ingezet; zij baseert zich hiervoor op de technische dansvaardigheid, de danskennis, de danservaring en de podiumuitstraling die een lid heeft

¹ buitenlands: Balkan, Oost-Europees, Mediterraan, Keltisch. Er bestond vroeger wel een wisselwerking met de aangrenzende regio's, maar we moeten trachten de invloeden van compleet verschillende culturen te vermijden.

- er bestaat een rangorde van belangrijkheid in optredens en de paaropstellingen worden daar aan aangepast (reis, festival, dorpsfeest, stoet, sociaal optreden, enz.)
  - een belangrijk optreden moet zo vlot mogelijk verlopen en goed gestructureerd (= "professioneel" in de betekenis van "niet-amateuristisch") overkomen; dit houdt in: vlotte overgangen en zo weinig mogelijk wisselingen
  - voor zover mogelijk wordt iedereen voor een gelijk aantal dansen opgesteld (rekening houdend met danskennis, enz.)
  - voor zover mogelijk worden technisch minder sterke of onervaren leden opgesteld met meer danservaren leden
- De werkgroep dans houdt van een open debatcultuur binnen de groep. De dansleiding wil benadrukken dat de werkgroep geen top down werking is en dat onze werking open staat voor feedback en opmerkingen van de leden. Het spreekt vanzelf dat we daar zo veel mogelijk rekening mee houden, wel steeds met de gedachte in ons achterhoofd dat de groep primeert op het individu. Wij appreciëren de inbreng in de programma's en de feedback bij opstellingen en optredens. Tenslotte willen we nog eens een oproep doen aan alle leden om geen blad voor de mond te nemen – positief, opbouwende kritiek aan het adres van wie het hoort te weten is de drijfkracht van elke vereniging!